

Школска 2017/18. Републичко такмичење ученика основних школа из српског језика и језичке културе VII разред Шифра: _____	
1.	Прочитај следеће тврдње и заокружи слова испред оних које су тачне: а) Глагољицу је код Срба временом углавном истиснула ћирилица. б) Методије је саставио глагољицу, а Ћирило ћирилицу. в) Ћирилица је настала по угледу на грчко писмо, а глагољица по угледу на латиницу. г) Ћирило и Методије познавали су говор Словена који су живели у околини Солуна.
2.	У следећем примеру подвуци речи које се слажу (конгруирају) са субјектом: Комшиница, озбиљна и забринута, полако поче силазити низ широке и углачане степенице.
3.	Заокружи слово испред сваког примера у ком учаваш рефлексивни пасив: а) Милена се смешила и намигивала. б) Избачен је с тренинга јер се недолично понашао. в) Јуче се на пијаци много куповао спанаћ. г) Сва сам сломљена, јер се нисам лепо наспавала. д) Та лекција се раније предавала тек у осмом разреду.
4.	У примеру <u>Јелени сам дала књигу</u> реченични акценат ће бити на неправом објекту у следећем случају: а) Ако та реченица одговара на питање <u>Шта си дала Јелени?</u> б) Ако та реченица одговара на питање <u>Коме си дала књигу?</u> в) Ако та реченица одговара на питање <u>Да ли си Јелени узела књигу?</u> Заокружи слово испред тачног одговора.
5.	Препиши следећи пример замењујући подвучене изразе одговарајућом скраћеницом: Слали су нам честитке, захвалнице <u>и слично</u> , свима говорили како смо ненадмашни, <u>незаменљиви</u> <u>и тако даље</u> , а <u>доктору</u> Петровићу су чак поклонили папагаја. _____ _____ _____
6.	У следећем примеру подвуци све речи у акузативу: Дубоко је, далеко је, ја осетих сву горчину, дотако сам дно живота, сад верујем у судбину, али тебе више нема у сновима ни на јави.
7.	Заокружи слово испред сваког примера у ком учаваш одредбе за време у раставном односу: а) Његови омиљени дани су понедељак или среда. б) Путујемо сутра или прекосутра. в) То се догодило прошле године или пре две године. г) И лети и зими једем сладолед. д) У ово време она обично носи старинске капуте или зимске јакне.

8.	Заокружи слово испред сваког примера у ком је прави објекат исказан синтагмом: а) Купићу и ја такав ауто, па ћемо онда видети. б) Наслушала сам се тамо свакаквих глупости. в) Ко не воли људе, не воли животиње. г) Нема никаквих проблема, одмах ћемо обавестити све госте. д) Размишљали смо о свим могућностима, али немамо решење.	
9.	У следећем примеру подвуци синтагму у којој је атрибут синтагма: Наступ нашег представника привукао је пажњу многих и изгледа да је био веома успешан.	
10.	У следећем примеру подвуци сваку придевску заменицу у облику женског рода: Његову сестру не познајем, али сам од своје другарице чула да је врло духовита и да зна скоро сваку песму Владе Дивљана, а ти знаш колико ја волим његове песме - највише од свих песама на свету!	
11.	У следећем примеру подвуци именицу која је у инструменталу множине: Дивимо се свим њеним врлинама, али највише смо зачуђени мирноћом с којом је говорила пред гомилом незадовољних вршњака: видело се да располаже изузетним способностима.	
12.	У следећим речима заокружи акцентовани слог: ка мер ман зах те вати по коле ње на по мену ти	
13.	Одреди број независних предикатских реченица у следећој комуникативној: Спремајући се за пут, смишљали смо шта нам је све потребно од гардеробе и кога још можемо позвати да нам прави друштво. Одговор: _____.	
14.	Да бисмо добили компаратив придева ЛЕП, морамо на основу ЛЕП- додати наставак који садржи: а) звучни зубни сугласник в) звучни предњонепчани сугласник б) беззвучни предњонепчани сугласник г) беззвучни задњонепчани сугласник Заокружи слово испред тачног одговора.	
15.	Заокружи слово испред сваке речи у којој је подвучен суфикс: а) обућа <u>р</u> в) љутка <u>ст</u> д) преприча <u>ти</u> б) директорка <u>а</u> г) преле <u>по</u> љ) опомену <u>ти</u>	
16.	Подвуци све речи које имају кратак акценат на првом слогу: ОСТАТАК, БАЈКА, БРАТОВА, СЕСТРА, ПРИЈАТЕЉ, ПРАЗАН	
17.	Подвуци сваку реч у чијој промени уочаваш прелазак Л у О: НОСИЛАЦ, ЗАТО, НАШАО, ПАНО, СОКО, ОКО	
18.	Подвуци сваку реч чији се први слог завршава сугласником: ЗАНОС, ОДСКОК, БРАТСКИ, БРОЈНИ, ОДЛУКА	
19.	Упиши <u>неопходне</u> интерпункцијске знаке: Пера наставник биологије на почетку сваког часа отвори прозоре; касније нас кад се учионица већ добро проветри подсети да тако треба радити и код куће.	
20.	Заокружи слово испред сваког правилно написаног примера: а) Технолошко—металуршки факултет в) Свети Сава б) Дува са северо-истока. г) Мали медвед (сазвежђе)	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Републичко такмичење ученика основних школа
из српског језика и језичке културе
VII разред

РЕШЕЊА

1. а), г)
2. Комшиница, озбиљна и забринута, полако поче силазити низ широке и углачане степенице.
3. в), д)
4. б)
5. Слали су нам честитке, захвалнице и сл., свима говорили како смо ненадмашни, незаменљиви итд., а др Петровићу су чак поклонили папагаја.
6. Дубоко је, далеко је, ја осетих сву горчину, дотако сам дно живота, сад верујем у судбину, али тебе више нема у сновима ни на јави.
7. б), в)
8. а), г)
9. Наступ нашег представника привукао је пажњу многих и изгледа да је био веома успешан.
10. Његову сестру не познајем, али сам од своје другарице чула да је врло духовита и да зна скоро сваку песму Владе Дивљана, а ти знаш колико ја волим његове песме - највише од свих песама на свету!
11. Дивимо се свим њеним врлинама, али највише смо зачуђени мирноћом с којом је говорила пред гомилом незадовољних вршњака: видело се да располаже изузетним способностима.
12. ка мерман за хте вати по ко де ње на по ме нути
13. једна (1)
14. б)
15. а), в)
16. ОСТАТАК, БАЈКА, БРАТОВА, СЕСТРА, ПРИЈАТЕЉ, ПРАЗАН
17. НОСИЛАЦ, ЗАТО, НАШАО, ПАНО, СОКО, ОКО
18. ЗАНОС, ОДСКОК, БРАТСКИ, БРОЈНИ, ОДЛУКА
19. Пера, наставник биологије, на почетку сваког часа отвори прозоре; касније нас, кад се учионица већ добро проветри, подсети да тако треба радити и код куће.
20. в), г)

Школска 2017/2018. година
РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

VIII разред

Шифра: _____

1.	Подвуци назив западнословенског језика: словенски, словачки, словеначки, старословенски, прасловенски	
2.	Вук Стефановић Караџић је: а) сакупљао народне песме б) сакупљао народна предања в) написао граматику српског језика г) написао расправу <i>Рат за српски језик и правопис</i> д) испевао јуначке песме ђ) написао речник српског језика Заокружи слова испред тачних одговора.	
3.	Допуни реченицу: Најмање различитих падежних облика има _____ дијалекат српског језика.	
4.	Речи у српском језику позајмљене из француског језика називају се _____.	
5.	На празну линију упиши одговарајући облик именице ПРЕДАК: Отац, деда, прадеда и чукундеда су мушки _____. Заокружи слова испред гласовних промена извршених у деklinацији ове речи: а) непостојано А б) сибиларизација в) јотовање г) једначење сугласника по звучности д) губљење сугласника ђ) једначење сугласника по месту изговора	
6.	Подвуци придеве који имају исту дужину акцента у позитиву и компаративу: ЖУТ, СТАР, ЛЕП, ТРАПАВ, ГРУБ, ХЛАДАН	
7.	Подвуци све речи у инструменталу: Хиљадама година су се људи служили алаткама од дрвета и камена у свакодневним пословима, а онда су, захваљујући различитим металима, са великом брзином почели напредовати у технологији.	
8.	Одреди врсту подвучене речи (заокруживањем слова испред тачног одговора) и њен облик: Кад се ласте селе / у далеки крај / да л' у гнезду остаје / цео намештај: и јастуци и перине / и колевке деце <u>њине</u> ? а) именица б) именичка заменица в) придев г) придевска заменица д) прилог падеж: _____ број: _____ род: _____	
9.	Подвуци глаголе који могу имати глаголски прилог садашњи: ЛЕЋИ, ВИДЕТИ, РУЧАТИ, УГЛЕДАТИ, СИПАТИ	
10.	Неправи објекат може стајати: а) само уз прелазне глаголе б) само уз непрелазне глаголе в) и уз неке прелазне и уз неке непрелазне глаголе Заокружи слово испред тачног одговора.	

11.	Капетан истрча напоље у свеже јутро. Једва је дисао. Непојаман страх владаше њиме. Препиши предикате и одреди глаголски облик тих предиката: 1. предикат: _____ облик: _____ 2. предикат: _____ облик: _____ 3. предикат: _____ облик: _____	
12.	Упиши речи на линије иза назива начина творбе којим су настале. ПОГЛАВЉЕ, ОДГЛАВЉИВАТИ, ГЛАВОБОЉА, ПОГЛАВАРСКИ Извођење: _____, Комбинована творба: _____,	
13.	Заокружи слово испред реченица у којима је значење подвучене речи добијено метафором или метонимијом: а) Помазио је сина по <u>главици</u> . б) Купио је <u>главицу</u> купуса. в) Повредио је <u>чашицу</u> колена. г) <u>Чашицу</u> с ракијом је додао куму. д) Исплазио је <u>језик</u> . ђ) Говорио је српски <u>језик</u> .	
14.	Упореди подвучене речи у следећим реченицама и заокружи да ли су оне примери за полисемију (П) или хомонимију (Х). а) Испред <u>замка</u> их је чекала <u>замка</u> . П Х б) Како се на енглеском <u>језику</u> каже <u>језик</u> на ципели? П Х в) Неколико <u>листова</u> липе било је скривено међу <u>листове</u> књиге. П Х г) Један <u>петак</u> је у <u>петак</u> заборавио домаћи. П Х	
15.	Подвуци придевску синтагму: Већ дуже време је био изразито поносан на ту своју збирку песама.	
16.	У следећем примеру подвуци зависну реченицу и одреди каква је по значењу: Посвађали су се због пута на Копаоник, где је он проводио већину времена сваке зиме. а) односна б) намерна в) допусна г) изрична д) узрочна ђ) месна е) условна	
17.	Прецизно одреди коју функцију у комуникативној реченици има зависна реченица. Како није пронашла своју нову плаву јакну, морала је да крене у старој, црвеној. Има функцију _____.	
18.	Коначно је био добро расположен <u>јер је оздравио</u> . У овом примеру би се зависна реченица могла заменити: а) предлошко-падежном конструкцијом ЗБОГ ОЗДРАВЉЕЊА б) предлошко-падежном конструкцијом са предлогом РАДИ ОЗДРАВЉЕЊА в) и једном и другом предлошко-падежном конструкцијом Заокружи слово испред тачног одговора.	
19.	Заокружи саставне везнике у реченици: Петар је приметио да Марко и Ненад не излазе заједно на одморе нити иду заједно кући после школе, али није хтео да се меша у те ствари, па се правио да се ништа необично не догађа.	
20.	Заокружи слово испред реченице у којој подвучени глаголски облик има модално значење: а) <u>Дођемо</u> ми на станицу, кад тамо – воз већ отишао. б) Сваког уторка <u>дођеш</u> прекасно. в) <u>Дођи</u> једном на време. г) Кад <u>дођем</u> на време, чекам по пола сата.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2017/2018. година
РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

VIII разред

РЕШЕЊА

1. словенски, **словачки**, словеначки, старословенски, прасловенски
2. а), б), в), ђ)
3. **призренско-тимочки**
4. **галицизми**
5. **ПРЕЦИ**
а), б), г), д)
6. ЖУТ, **СТАР**, ЛЕП, **ТРАПАВ**, ГРУБ, ХЛАДАН
7. **Хиљадама** година су се људи служили **алаткама** од дрвета и камена у свакодневним пословима, а онда су, захваљујући различитим металима, са **великом брзином** почели напредовати у технологији.
8. г)
генитив / једнина / женски
9. ЛЕЋИ, **ВИДЕТИ**, **РУЧАТИ**, УГЛЕДАТИ, **СИПАТИ**
10. в)
11. **ИСТРЧА** – аорист, **ЈЕ ДИСАО / ДИСАО ЈЕ** – перфекат, **ВЛАДАШЕ** – имперфекат
12. ИЗВОЂЕЊЕ: **одглављивати, поглаварски**
КОМБИНОВАНА ТВОРБА: **поглавље, главобоља**
13. б), в), ђ)
14. а) X б) П в) П г) X
15. Већ дуже време је био **изразито поносан на ту своју збирку песама**.
16. **где је он проводио већину времена сваке зиме**
а)
17. **(прилошке) одредбе за узрок / (прилошка) одредба узрока**
18. а)
19. Петар је приметио да Марко **и** Ненад не излазе заједно на одморе **нити** иду заједно кући после школе, али није хтео да се меша у те ствари, **па** се правио да се ништа необично не догађа.
20. в)